

Inhoud

Voorwoord	xi
1: Camera's	1
Inleiding	2
Camera's	6
Echte camera	7
Spiegelreflex- en systeemcamera	11
Sensorformaat	13
Interview: Saskia Weijman	14
2: Objectieven	23
Inleiding	24
Cropfactor	24
Scherptediepte	26
Bokeh	26
Zoomobjectieven	28
Primes	29
Minimum instelafstand	31
Groothoek?	32
Alternatieven	34
Tweedehands	34
China en Korea	35
Handmatig	35
Lensadapters	36
Slimme adapters	37
Interview: Monica van der Maden	38
3: Verlichting en accessoires	51
Flitslicht	52
Bestaand en continulicht	57
Reflectieschermen	60
Achtergrond	61
Statief	63
Accessoires	63
Interview: Arjen Hartog	64

4: Opnametechniek	73
Inleiding	74
Buiten fotograferen	74
Belichting	84
Houdingen	86
Kijkrichting	86
Beweging	88
Hit-and-miss	88
Diepte suggereren	89
Interview: Femke Puijman	92
5: Compositie	101
Inleiding	102
Regel van derden	102
Gulden snede	104
Symmetrie	104
Weerspiegeling	104
Doorkijkjes	104
Vormen en patronen	106
Invoerende lijnen	106
Uitsnede	107
Interview: Ingrid van Ek	110
6: Locaties	117
Inleiding	118
Stad	118
Katten	118
Paarden	120
Afsluitdijk	120
Interview: Femke Puijman	122
7: Inspiratie	131
Ervaring opdoen	132
Inspiratie	132
Interview: Laura Vlaanderen	137
8: Humor	145
De rol van humor	146
Interview: Marloes van Antwerpen	150

9: Foto's optimaliseren	159
Afwerking	160
Raw versus jpeg	161
DNG	163
Software	163
Plug-ins	165
Interview: Haron Haghuis	166
Index	175

focus

Locaties

In dit hoofdstuk:

- Tips voor locaties.
- Aandachtspunten voor settings.

Inleiding

Wil je buitenopnamen maken, dan kun je uit verschillende locaties kiezen. Als je de hondenfoto's op internet en dit boek bekijkt zie je dat de meeste fotografen kiezen voor een natuurlijke omgeving, zoals het bos of het strand. Dat is ook logisch want wij associëren een huisdier met zo'n natuurlijke omgeving en het dier lijkt zich daar ook in zijn element te voelen. Daarom laten we onze hond ook het liefst uit in zo'n omgeving. Maak voor jezelf een lijst van geschikte locaties en bezoek ze. Zelfs als je in de polder of in een grote stad woont is er toch altijd wel een bos of een park in de buurt. Voor het maken van een mooie fotoserie hoeft het geen Vondelpark of Veluws bos te zijn, een boomrand is in principe al voldoende. Controleer wel of je er toegang toe hebt met honden en of ze los mogen. Stranden zijn gedurende het zomerseizoen geheel of gedurende bepaalde uren verboden voor honden. Natuurgebieden zijn soms geheel gesloten voor honden en bij gebieden met broedende vogels is dat het geval tijdens de broedperiode.

Stad

In elke stad zijn naast de genoemde parken ook veel andere mooie locaties te vinden. Denk aan trappen, oude gebouwen, mooie straatjes en steegjes. Omdat je niet veel foto's van honden in zo'n locatie ziet zijn ze juist bijzonder. Vergeet even de rustieke bossen en parken en ga juist op zoek naar alternatieve plekken. Je kunt je ook voorstellen dat een hondenbezitter, zelf voorzien van de nodige piercings en tattoos, zijn even stoere hond in een *urban jungle* of een industriële omgeving wil (laten) fotograferen.

Kies wel een rustig tijdstip, zoals de zondagmorgen, zodat de hond niet zenuwachtig wordt van verkeerslawaaï of wandelende mensen. Misschien moet je toestemming vragen om te fotograferen op de binnenplaats van dat historische gebouw, maar meestal zal dat wel loslopen.

Katten

Aan het fotograferen van katten in de vrije natuur zitten verschillende haken en ogen, zoals de mogelijkheid dat de kat kan ontsnappen. Fotograferen in een (afgeschermd) tuin is wel een mogelijkheid. Bij het werken in de studio is er geen kans dat de kat ontsnapt, maar ook hier is er geen garantie dat de kat zal meewerken. Het grote verschil tussen een kat en een hond is dat de laatstgenoemde bevelen kan begrijpen en uitvoeren. Dat is bij een kat vrijwel onmogelijk, probeer maar eens een kat te leren om te blijven zitten op een bepaalde plaats. Het trekken van aandacht is ook minder gemakkelijk dan bij honden, maar niet onmogelijk. Door fluitjes, geluidjes of krakende papierzakjes kun je de aandacht van een kat wel vangen, hoewel het vaak van heel korte duur is. Je kunt een kat ook niet dwingen om iets te doen, je moet afwachten of hij de speciaal

voor hem aangeschafte speeldingetjes interessant vindt. Zorg dat je klaar bent wat betreft instellingen van je camera, gebruik een snelle sluitertijd en wees alert, want het juiste moment is altijd ultrakort bij een kat. Het is bij buitenfotografie aan te bevelen om Continu-AF en een trackingmodus te gebruiken zodat de autofocus de kat kan volgen. Mijn eigen ervaring heeft me geleerd dat ik katten het beste rustig hun gang kan laten gaan in hun eigen omgeving, binnenshuis en in de tuin. Flitslicht gebruik ik meestal niet, een lichtsterke lens zoals een 50mm f/1.8 *nifty fifty* plus een hoge gevoeligheid van bijvoorbeeld ISO 1600 is voldoende om binnen bij invallend daglicht te werken. Anders kun je via het plafond of een zijwand flitsen.

Bij invallend daglicht zijn een lichtsterke lens, zoals een 50mm f/1.8 en een hoge gevoeligheid (ISO 800-1600) meestal voldoende om binnenshuis zonder flitslicht te werken.

Paarden

Jaren geleden werd mij gevraagd om paarden te fotograferen; ik had een paard en een camera, dat moet je dan toch wel kunnen nietwaar? Niet waar dus, want ik wist wel het nodige van sluitertijden en diafragma's, maar helaas niets van de juiste houdingen van een paard. In ongeveer dezelfde periode vroeg men mij ook of ik zeilboten wilde fotograferen, met hetzelfde resultaat. Daarom laat ik het fotograferen van zeilboten en vooral paarden graag over aan de specialisten. Verderop vind je gelukkig tips en indrukwekkende voorbeeldfoto's van paardenfotograaf Femke Puijman (pagina 122).

Een paardenfoto van Femke Puijman.

Afsluitdijk

Op de dag dat we onze Griekse puppy Doeke (hij heette toen nog Dude) vanuit het Friese noorden op Schiphol gingen ophalen, stopten we even bij het bekende monument op de Afsluitdijk. Op de loopbrug over deze dijk ontmoetten we een jong stel met een bijzondere hond. Omdat ik van honden houd en deze hond met de naam Daichi mooi vond, vroeg ik of ik de hond mocht fotograferen. Dat werd een hele serie inclusief opnamen van de baasjes plus hond. Zo doe je ervaring op!

Neem altijd een camera mee, je weet nooit of je leuke mensen met een hond tegenkomt!

Interview: Femke Puijman

“De momenten die je kiest zijn heel belangrijk in de paardensport.”

Femke Puijman fotografeert vaak honden (zie pagina 92), maar heeft zich daarnaast gespecialiseerd in paardenfotografie. Paardenfotografen zijn veel minder talrijk dan hondenfotografen en dat maakt haar werk alleen al bijzonder. Hoe pakt zij het fotograferen van deze edele dieren aan?

Kies de juiste website als je het werk van Femke Puijman wilt bewonderen: kynofocus.nl gaat over hondenfotografie en op hypofocus.nl vind je haar indrukwekkende paardenfoto's.

Femke bespreekt eerst met de eigenaar wat voor foto's hij of zij graag wil laten maken. “Daarna starten we met portretfoto's en daarna pas de foto's van het paard los in de weide en/of rijfoto's. In die volgorde. Als je begint met rijfoto's van het paard, dan raakt hij bezweet onder het zadel en dat is zichtbaar op het moment dat je portretfoto's van het paard zou gaan maken.

Bij portretfoto's maak ik altijd opnamen vanuit verschillende hoeken. Van voren, beide zijkanten, schuin van voren en ook vanaf de billen gezien (de 'achteromkijk'-foto). Verder een foto van het gehele paard 'op stand', zodat de bouw van het paard goed te beoordelen is. Bij de actiefoto's zorg ik voor een serie waarin alle gangen goed zichtbaar zijn: stap, draf en galop. De momenten die je kiest zijn heel belangrijk in de paardensport. Je kunt bijvoorbeeld aan het afzetmoment in de draf goed zien of het paard beschikt over ruime, goede gangen. Pak je een verkeerd moment, bijvoorbeeld in galop, dan lijkt het net alsof het paard struikelt. Verder is het (voornamelijk bij de portretfoto's) belangrijk dat het paard aandachtig kijkt, met de oortjes naar voren."

Vijfhonderd kilo

Femke benadrukt dat je bij paarden altijd de veiligheid moet waarborgen. "Het zijn grote vluchtdieren. Ze zijn prachtig om te zien, maar als een paard ergens van schrikt, kan er wel plotseling vijfhonderd kilo op je voet terecht komen of het dier kan het op een rennen zetten en er (met de begeleider bungelend aan het touwtje) vandoor gaan. Veiligheid is daarom voor mij een belangrijk onderdeel in mijn aanpak. Ik let er voornamelijk op dat iedereen die bij de reportage aanwezig is, op een veilige plek staat, waar ze ook weg kunnen komen als het nodig is. En dat er geen factoren zijn waar het paard plotseling van kan schrikken.

Bij paardenfotografie is er sowieso iemand nodig om het paard vast te houden of te berijden. Het is ook handig als er daarnaast nog iemand aanwezig is die kan helpen met aandacht trekken, zodat de oortjes van het paard vrolijk naar voren staan. Dat aandacht trekken doen we dan bijvoorbeeld met een app op de telefoon met hinnikende paarden. Of met een plastic zakje, een bakje brokjes of andere dingen die het paard interessant vindt.”

Geduld

Omdat Femke als fotograaf door de lens gefocust is op het dier, kan ze veranderingen in gedrag goed zien aankomen. “Als ik merk dat een paard niet snapt wat we van hem vragen, of toe is aan iets anders, dan vraag ik de eigenaar om even een rondje met het paard te gaan wandelen. We kunnen dan allemaal, inclusief het paard, even de focus ergens anders op leggen, zodat we daarna weer fris verder kunnen werken. Vaak is een heel kort stukje heen en weer stappen al genoeg. En je merkt dat dit niet alleen goed is voor het paard, maar ook voor de eigenaar. Want ook mensen kunnen soms wat gefrustreerd raken als ze zich erover opwinden dat iets niet meteen lukt. Een behoorlijke dosis geduld is daarom belangrijk voor een dierenfotograaf.”

Mens en dier

Net als bij hondenfotografie, vindt Femke het belangrijk om de aanwezige mensen op hun gemak te houden. “Dieren pikken de emotie en gevoelens van mensen heel snel op. Als er een persoon aanwezig is met stress of spanning, loopt het vaak niet lekker. Om die reden werk ik ook niet met een uurtarief. Als mensen steeds op hun horloge zitten te kijken kan dat namelijk de ontspannen sfeer tenietdoen. We nemen de tijd die nodig is, ook als dat betekent dat we meerdere uren bezig zijn”

De moeilijkste dieren tijdens de fotoshoot zijn dus vaak niet de paarden of honden, maar de mensen. “Als ik met meerdere paarden aan de slag ga, zijn er meestal ook meerdere begeleiders nodig om de paarden vast te houden, want een paard blijft meestal niet vanzelf stilstaan. De grootste uitdaging is om de paarden allemaal tegelijk leuk te laten kijken. Heel soms ‘leen’ ik in de nabewerking weleens een oor van hetzelfde paard op een andere foto uit de serie, als ze in de hele serie niet allemaal tegelijk mooi kijken.”

Apparatuur en beeldbewerking

Momenteel werkt Femke met een Nikon D500-spiegelreflexcamera in combinatie met de Nikkor 70-200mm f/2.8 VR II. “Bij paarden gebruik ik alleen natuurlijk aanwezig licht. Geen flitsers waardoor de paarden zouden kunnen schrikken. Ik bewerk mijn foto’s zo

min mogelijk en streef ernaar om de opname al zo goed mogelijk in de camera te maken. Uiteraard voer ik basisbewerkingen zoals het aanpassen van contrast, verzadiging en dergelijke wel uit. Voorheen gebruikte ik Corel Paintshop Pro, maar ik werk nu ook met Adobe Photoshop en Lightroom.

Ik vind een zonnetje ideaal. Het liefste werk ik namelijk met tegenlicht en een reflectiescherm om het licht weer in te vullen op het paard. Dat geeft een mooi, romantisch beeld. Ik fotografeer het liefste in de natuur. Het strand, het bos, een heideveld of bloemenvelden zijn mijn favoriete decors.”

Amerikaanse toestanden

Toen Femke een paar jaar geleden in de VS was om foto's te maken, kwam ze terecht op een hele grote ranch. “Ik zou daar acht hengsten gaan fotograferen. In Nederland werk je eigenlijk altijd met een klein groepje mensen; de eigenaar en iemand die komt helpen. In Amerika pakken ze het groots aan. Ze hadden een veld dat speciaal was aangelegd om foto's te maken, met uitzicht op een voor dat doel aangelegd meer.

Het eerste paard stond al klaar voor me, gewassen en al. En ik kreeg een heel team ter beschikking van mensen die daar fulltime in dienst waren. We zouden actiefoto's in het

weiland gaan maken. Normaal gesproken rent er dan iemand met een zweepje achter de paarden aan, in de hoop dat ze de goede kant op gaan, maar dit team wist al precies wat ik graag wilde. Ze hadden dit al heel vaak gedaan, dus ik hoefde maar te vertellen waar ik het paard naartoe wilde laten lopen en in welke gang. Zij regelden dat voor me.

Terwijl we met dat eerste paard bezig waren, stond het volgende paard al klaar. Het derde stond te drogen onder het solarium en het vierde werd ook alvast gehaald. Ik had nog niet eerder gewerkt met zo'n groot en gespecialiseerd team om me heen. Het was echt een droom om mee te werken. Iedereen had verstand van zaken en ze hadden alle tijd voor me om te zorgen dat ik de best mogelijke shots kon maken."

Inspiratie

Femke waakt ervoor om geen andere fotografen te kopiëren. "Ik ben liever een trendsetter dan een trendvolger. Inspiratie haal ik uit de natuur en het dier. Desondanks bewonder ik paardenfotograaf Arnd Bronkhorst. Toen ik nog een klein 'paardenmeisje' was, fotografeerde hij al voor bladen zoals *Bit*. Hij heeft als hippisch fotograaf de hele wereld gezien en maakt nog steeds echt geweldige foto's.

In de toekomst wil ik nog eens wat meer gaan experimenteren met flitstechnieken bij paarden. Niet alle paarden reageren goed op flitslicht. En het is niet altijd handig om dan met dure apparatuur en kabels om zo'n groot dier heen te werken, maar het lijkt me toch wel erg leuk om daar eens wat meer mee aan de slag te gaan en weer eens wat anders te ontdekken."